

5. Kar se tiče pravne strani, mora biti vsaka knjiga brezhibna. Pri izbiri snovi naj upošteva avtor vzgojni trenutek in kjerkoli dopušča predmet, naj se opira na sestavke, ki pospešujejo pravnstveno vzgojo, navaja naj zgled iz življenja odličnih mož in osebnosti, ki dajo učencem pobudo k samostojnosti, k plemenitemu častihlepu in za pravilno pojmovanje individualizma.

6. Učne knjige naj po svojem obsegu in obdelavi vsebine odgovarjajo učnim načrtom, kar se tiče metodike morajo biti na višku sedanje dobe, s svojimi nalozami, vprašanji, navodili za poizkuse in opazovanja, z opombami na znanstvene pripomočke pa naj dijakom vzgajajo k samostojnemu delu, da, celo k zasebnemu študiju.

7. Novi pojmi naj se točno in določno razjasnijo, besede tujega izvora razložijo in označijo s pravilno izgovorjavo, toda omejiti se mora na neobhodno potrebni minimum. Ne sme se gromaditi osebnih in krajevnih imen vladarjev, pisateljev, mest, rek, nahajališč itd.

8. Knjiga odgovarja duševni višini dijakov, katerim je namenjena. Zato naj se izbere snov posebno za mlajše dijake iz njihovega okoliša, ki je zmožna vzbuditi njih zanimanje. Na nižji stopnji naj se poslužijo predvsem induktivne metode, na višji stopnji pa naj pride na njeno mesto polagoma dedukcija.

9. Obseg učnih knjig naj se omeji na neobhodno potrebni minimum, oziroma se pri tem na tedensko število učnih ur, ki so dotičnemu predmetu na razpolago. Čitanje in krestomatija ne smejo obsegati dosti več besedila, kakor ga je v predpisanem številu ur mogoče povprečno obdelati.

10. Za učne knjige se mora rabiti točno ugotovljena terminologija in simbolika dotične vede. Slovaška terminologija naj se od češke po nepotrebnem ne razlikuje.

11. Vsaka učna knjiga imej pregledno kazalo — kakršen je značaj predmeta — da lje popoln indeks, besednjaki naj obsegajo vse besede tujega jezika, ki se nahajajo v knjigi.

12. Slike v učnih knjigah naj se popolnoma naslanjajo na besedilo, biti morajo čiste in jasne, enostavne in okusne. Izločijo naj se slike po starih, pokvarjenih ključih, ki prikazujejo razne tehnike svojega postanka in ki nimajo nikake umetniške cene, zakaj take slike pokvarijo okus.

13. Kar se tiče jezika, morajo biti učne knjige brez pogrčev, krasoti sloga je posvetiti skrajno skrb, da bo izraz jednat in popoln, toda pri tem okusen in prozoren.

14. Zunanja oprema knjige mora biti okusna, toda brez nepotrebnih okraskov. Platnice, naslov in stavek naj so na višku tipografske tehnike. Na naslovni strani se označi vrsta in razred šole, za katero je knjiga namenjena, dalje uradni odlok, s katerim je bila knjiga odobrena, in letnica izdaja.

15. Besedilo se tiska s širokim tiskom, ležiči tisk se rabi le redko, navadno se tiska z garmondnim tiskom. Posamezne vrste so oddaljene druga od druge vsaj toliko, da so črke spodnje in zgornje dolžine vsaj za višino črke »n« narazen. Tisk mora biti jasen, nasičen in popolnoma črn. Papir dobre jakosti, ne pretenak in ne pregledak, vezava in broširanje šivano z nitjo. Vsem učnim knjigam se priporoča enotni format 15 x 21 cm, kjer bodi stavek 11,5 cm širok in 16—17 cm visok.

Po Lippertu — Lajovic.

Kmetsko nadaljevalno šolstvo.

(Iz odseka.)

Nihče ni z večjim veseljem in pričakovanjem pozdravil začetek delovanja oblastne samouprave kot učiteljstvo, ker si je obetalo od nje velikopotezno akcijo v prid kmetskemu nadaljevalnemu šolstvu, ki mu v vseh naprednejših državah, ne izjemši celo Turčije, posvečajo vedno večjo pozornost in skrb. Dovolj smo že bili v tem po-

kot mičnost, da bi delal učenec z veseljem obrazom; b) končna črka; c) vsaka druga ali tretja, več že ne, ker bi bila preobložitve in bi utrudila učenca, ter bi odvedela ravno pred vrati cilja.

Če razvijamo pred učencem očmi prehod pisave iz tiskane v pisano, se razvije res karakterna pisava, ki je odvisna od učenčeve duševnosti in spretnosti, toda vedno moramo imeti pred očmi, da vsak zadene več ali manj glavno obliko, toda se od nje oddaljuje, ker ga odtuja malo razvita spretnost in oživetje v pravo razmerje prave črke. Zato naj bi pisal učitelj na tablo vedno le še stare kaligrafske črke in bi s tem držal čredico skupaj, bil bi svetilnik, okoli katerega bi ribarili učenci v svojih čolnih, se mu približevali in ne morda oddaljevali in slednjič utonili, t. j. izšli s tako pisavo, »da jo živ krst ne bi prebral«. Srednja pot — zlata pot!

Glede čitanja in pisanja je Bergant že jako blizu učencu elementarnega razreda in bo žel brezdvomno jako dobre uspehe vsak, kdor se bo življal v to metodo in ne dejal: »Kaj s to novotarijo!« ne pa da bi se poglubil najmanj v njen študij. V začetku pa ni past prvo leto kar vanjo, ampak učiti perspektivno, da tehtamo in ocenjujemo in dopolnjujemo, opazujemo učenčovo sprejemanje, zaznavanje in uporabnost, dokler se ne zgradi s skupnim delom trden most.

Nekateri starši se ne bodo znašli v učenju, ali vztrajati je treba učitelju; krepak vodnik mora biti posebno prva tri leta, ko

gledu zamudili. Začetek je v resnici mnogo obetav. Na merodajnih mestih smo našli polno razumevanja in pri obeh oblastnih odborih so nam obljubili upoštevanje naših težav in predlogov. Zlasti predsednik ljubljanskega oblastnega odbora je kazal izredno zanimanje za stvar in od njega izhaja ideja daljših enoletnih tečajev, ki smo se je z veseljem oprijeli in o njej razmišljali. Odsek za nadaljevalno šolstvo se je resno potrudil in izdelal svoje podrobne predloge s sodelovanjem učiteljstva obeh oblasti tako glede učiteljskih tečajev in bil vedno pripravljen pri vsaki akciji sodelovati. Toda po kolikor toliko uspehih pripravljalnih tečajih je vsa zadeva pri ljubljanskem oblastnem odboru zašla na mrtvo točko, s katere se več mesecev ni genila. Pričakovali smo po tečajih inidijativnega organizatoričnega dela, sestave uradnega pravilnika, načelne ureditve vprašanja o vzdrževanju šole, sestave učnih pripomočkov in navodil, posredovanje pri naročanju učil, vplivanje na krajevne činitelje v prilog šole, ureditve pedagoško-didaktičnega vodstva, priprave za prihodnje tečaje in načrtov za daljše tečaje in posebnega zavoda, čim ožjih stikov in sodelovanja z učiteljstvom itd. Toda absolutni tečajev so zaman čakali na vse to. Odsek sam ne zadene nobena krivda. Ponovno je interveniral pri oblastnem odboru. Prav resno smo razmišljali na kak izhod iz tega položaja in na organizacijo nadaljevalnega šolstva s pomočjo drugih činiteljev. Ko bi bili imeli potrebna sredstva, bi bili tudi poskrbeli za sestavo učnih pripomočkov, ker imamo mnogo gradiva zbranega. Nikdar pa nismo mislili na opustitev započete akcije.

Po našem prepričanju je bila največja ovira — vsakako večja kot nasprotovanje in omalovaževanje od gotove strani — dejstvo, da se ni ustanovil poseben oddelek s samostojnim referentom, ki bi imel potrebna sredstva za samostojno delo. Ni mogoče takega referata poleg drugih poslov resno opravljati. Tega so se pač zavedali tudi pri oblastnem odboru, toda vprašanje referenta — to je treba priznati — nikakor ni lahko. Tu odločuje osebnost, organizatorična sposobnost, široko pojmovanje celotnega problema, pedagoška usmerjenost duha, ne pa strokovno znanje, ki je končno vedno specializirano in ne more obsejati vseh pomenov, ki prihajajo za strokovni pouk v nadaljevalni šoli za kmetske fante in dekleta v pošte. Take osebnosti so redke in neka enostranost v pojmovanju celotnega vprašanja kmetskega nadaljevalnega šolstva je pri povprečnem strokovnjaku več kot razumljiva. Kakega pomena je oseba referenta, vidimo v mariborski oblasti, kjer so ves problem prišli na praviem koncu in se bo nadaljevalno šolstvo iz skromnih početkov polagoma zanesljivo razvilo do lepe višine.

Danes moramo sporočiti prizadetim tovarišem in tovarišicam, da se je končno vendarle rešilo v ljubljanski oblasti vprašanje referenta v zahtevanem pravcu. Ko bi ne bil prišel preokret v državi in razpust oblastnih skupščin in odborov, bi se bilo to zgodilo prej, ko že prej. Referat o kmetskem nadaljevalnem šolstvu je bil poverjen gosp. dr. Miklavcu, prejšnjemu oblastnemu odborniku. Upamo, da pride sedaj vsa zadeva v pravi tir. Pri g. oblastnem komisarju smo dobili zagotovilo, da se bodo vsa važna vprašanja glede nadaljevalnega šolstva reševala spozumno z učiteljstvom na vsakoletnih konferencah (zasedanjih učiteljske delovne za-jednice), ki se bodo uradno sklicevale. Na teh večdnevih konferencah bo učiteljstvo imelo priložnost povedati svoje želje in utemeljiti svoje zahteve. Letošnja konferenca se bo vršila v drugi polovici aprila slično lanskemu, ki jo je priredil odsek za nadaljevalno šolstvo. Učno delo se bo — dokler ne dobimo uradnega pravilnika — nagajalo enako kot v mariborski oblasti.

Odsek je pripravljen delo oblastnega odbora vsestransko podpirati in mu tolmачiti od svoje strani programatične zahteve učiteljstva, ki so enake za obe oblasti. Treba pa nam je v ta namen, da smo čim točneje informirani o delu in težnjah tovarišev in

utrja pot. Starši kot kritiki bodo gledali to početje jako kritično, toda mi moramo po programu dalje, ker vidimo jasno cilj naše poti, po kateri bodo šli tudi starši z veseljem, ko bodo videli ta lahek in nazoren način pouka, kjer se ne bo treba ubijati z učenjem, ampak bo šlo dosti lažje, ker se bo naučil učenec skoraj vse v šoli sam.

Vsekakor ima Bergantovo delo dosti zlatih zrn — da bi padla vsa skrbnim vrtnarjem v roko, iz katerih bodo vzgojili najboljše in bogate naj bodo vse žetve v plačilo učitelju za njegov trud!

Bergantov način podavanja te učne stvarine bo pa uspešen samo tam, kjer se bo utopil v delo učitelj z vso gorečnostjo, ker brezdvomno je računati s tem, da bodo tu prvo odpovedali starši, ker ne bodo zadobili takoj vpogleda v novi način učenega postopanja, torej bo padla vsa skrb na učitelja samega, in to toliko časa, dokler ne bodo bili po nekaj letih starši vpogleda v to metodo, da bodo zopet lahko poprijeli in pomagali učitelju. Seveda, kar vsiliti se pa čez noč ne da taka stvar. Tisti, ki bo šel po tej poti z vso ljubeznijo do dela, bo žel brezdvomno velike uspehe, medtem ko bo drugi, ki se ne more utopiti in voditi delo z precej iz perspektivnega stališča, dosegel veliko več, če ostane na stari poti, kjer je doma in bi se polagoma ločeval od nje po tovariši ali tovarišici sosednjega šolskega okoliša, katera bi imela že morda leto dni prakse, drugače pa je najbolj sigurno šele tedaj, če in kadar se nauče že učiteljski čini.

tovarišice, ki delujejo na kmetskih nadaljevalnih šolah. Da spopolnimo svoje podatke o nadaljevalnem šolstvu ljubljanske oblasti, oziroma da morebitne netočnosti popravimo, pozivamo vse prizadete tovariše in tovarišice, da nam takoj (po dopisnici) sporočijo sledeče:

1. Kdaj je bila nadaljevalna šola otvorena.
2. Število učencev (učenk).
3. Imena učiteljev (učiteljic), ki delujejo v nadaljevalni šoli.
4. Število učnih ur na teden in za ves tečaj.
5. Podpora oblastnega odbora za stvar, ne potrebščine šole.
6. Prejeti honorar za učno delo.

Nadalje naj se izjavijo glede event. sestanka učiteljev in učiteljic nadaljevalnih šol. Odsek je opustil z ozirom na spremeni položaj prvotno namero, sklicati tak sestanek, vendar bo upošteval želje članstva.

Pokret učiteljic.

IZVENSOLSKO DELO UČITELJIC.

Naše pridne tovarišice se že oglašajo. Zopet smo prejeli poročilo o delovanju v dekliških krožkih — in sicer:

1. V Planini pri Rakeku pod vodstvom tovarišice M. Dolence; sodeluje pa vse tamšnje učiteljstvo.
2. V Suhorju pri Metliki delujejo tovarišice: L. Kesova, J. Semoličeva in V. Blasigova.
3. V Draščah pri Metliki — tovarišica M. Korenova.

Anka Celnar.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

—pev. Pevski zbor učiteljstva UJU v Ljubljani. Prihodnji tečaj je v soboto 2. marca t. l. od 9.—12. ure in od 15.—18. ure ter v nedeljo od 9.—10. ure, ker se potem odpeljemo h koncertu na Jesenice ob 12. — Prosimo pevce, da si izrežejo to notico in si zapomnijo tako čas tečaja. — 2. marca bi se moral vršiti koncert v Mariboru — a ker slavi tiste dni tamošnja Glasbena Matica 10-letnico obstoja z dvema koncertoma, smo bili priporočeni priložiti mariborski koncert na soboto 6. aprila t. l., kateri datum pa je definitivno. — Apcliramo na vse, da ste pri tečaju točni še posebno radi tega, ker bodo sedaj vsi tečaji zvezani z enim podzelskim koncertom.

Turneja na jug države moramo tehniški popolnoma dobro pripraviti, da se izognemo raznim iznudenjem, zato se to sezijo ne bo vršila. S pripravi bo pa odbor takoj prišel, da gremo potem vsestransko pripravljeno oktobra t. l. v vse tiste kraje, ki smo jih že nameravali posetiti, a nismo dobili iz njih popolnoma dovoljnih odgovorov. — Je pa sedaj naša prva dolžnost med tovariši in narod. Vsak mesec priredimo dva koncerta v manjših centrih naše ožje domovine. Začeli bomo z Jesenicami, potem prihajajo v pošte: Rukey, Trbovlje-Hrastnik itd. Čakajo nas: Ptuj — Murska Sobota!

Podrobne vaje bomo (vsekakor odpravili, ker dobite note ob tečajih domov. — Naštudirajte brezhibno vsak svoj glas! To je prihranek časa in denarja. Vzemite to resno in delajte v prid lastnemu žepu. Čim manj podrobnih vaj — manj stroškov vsem — a odbor dobi viro, da vam povrne večnjo. Edino tako pridemo na zelno vejico. Veselega svidenja želi — odbor.

Radijski aparat

je postal danes že kulturna potreba vsakega inteligenta. Zlasti učiteljstvu ustvarja potrebno zvezo z vsemi kulturnimi centri sveta in jim nosi — nositeljem izobrazbe — izobrazbo v hišo!

Najboljše in najcenejše aparate, sestavne dele in vsa navodila vam da

Radijska postaja Ljubljana

Miklošičeva cesta 5. Telefon 3190

Plaćila tudi na obroke!

Osebnne zadeve.

—Izpremembe v šolski službi. V osnovnošolski službi so premeščene naslednje učiteljice: Angela Blatnik iz Smihela pri Novem mestu v Toplice pri Zagorju, Jelica Čopič-Broman iz Pišec v Šmartno pod Šmartno goro, Darinka Čebul iz Dolza na Dolenjskem v Mokronog in Marija Ilovič iz Tržica v Moravce, Terezija Pirnat, učiteljica na Blanci, je dodeljena na službovanje pisarni okrajnega nadzornika v Šmarju pri Jelšah.

Splošne vesti.

PRESEDSTVO UJU PRI NJ. VEL. KRALJU.

Kralj je sprejel deputacijo UJU; in sicer predsednika Vl. K. Petroviča, podpredsednika Tihomira Kostića in urednika »Učitelja« Mih. M. Stanojevića. Deputacija je opozorila kralja na najnujnejše potrebe šolstva in učiteljstva. Nj. Vel. kralj je v svojem odgovoru pohvalil učiteljstvo in obetal svojo pomoč.

ZASTOPNIKI UJU PRI G. MINISTRU PROSVETE.

5. t. m. ob 10. uri predpoldne so bili člani Izvršnega odbora UJU pri g. prosvetnemu ministru v njegovem kabinetu.

Predsednik UJU tov. Petrovič je predstavljal g. ministru člane odbora in mu pojasnil razloge obiska.

Zaprosil je g. ministra, da bi se sedaj, ko učiteljstvo nima stalnosti, ne vršila premeščanja in se ne bi upotrebljavala ostala disciplinska sredstva proti učiteljstvu, iz vzemši slučajev, v katerih bi bila ta sredstva tudi po dosedanjih zakonih neizogibna. Nato je naprosil g. ministra, da se pri reviziji uradniškega zakona oziroma na učiteljstvo, ki vrši v nacionalno-kulturnem pogledu eno od fakatično najvažnejših funkcij, a ima poleg tega težje življenje, nego marsikateri javni funkcionar.

V nadaljnjem poteku razgovora je razložil, da pričakuje učiteljstvo sprejetja enotnega šolskega zakona, ki bo zadovoljeval šolo in učiteljstvo in s tem tudi narod in državo. Učiteljstvo se nadeja, da bo g. minister rad priznal in zasljal predstavnik učiteljstva vedno, ko se bodo reševali šolski in splošni prosvetni problemi. Končno je zaprosil, da g. minister zagotovi v novem proračunu poročnim učiteljicam polno pravno in materialno enakost z učitelji in neporočnimi učiteljicami. Predsednik je še posebej opomnil g. ministra, da bi bilo v teh težkih časih neobhodno potrebno, da se da učiteljstvu posebna doklada.

Nato je odgovoril g. minister:

Jaz bom, gospodje, zelo rad zasljal in sprejel vaše želje in pripombe, ki bodo v korist prosvete in učiteljstva. Ko se bo pripravljala šolska reforma: sprejetje šolskega zakona in ostalih prosvetno-šolskih problemov, vas bom poklical, pa vi pridete lahko tudi sami. Pripravite kmalu vaše pripombe k šolskemu zakonu. — Ukinitenje učiteljske stalnosti nikakor ne pomenja, da bodo učitelji izpostavljeni brezpotrebni premeščanju in šikaniranju. Nasprotno, oni ki bodo vedno in marljivo vršili svojo dolžnost, bodo popolnoma sigurni in tudi nagajeni. Pri reviziji uradniškega zakona bom pazil na učiteljske pravice, a skušal bom tudi doseči izenačenje plač omoženih učiteljic. Individualna zmožnost vsakega posameznega učitelja bo zanj najboljša priporočila in najboljša garancija za njegovo stalnost. Vem, da ni šolsko nadzorstvo brez napake in vi tudi sami uvidite, da so spremembe v tem pogledu absolutno potrebne in se bodo izvršile z vašim sodelovanjem.

S tem je bil končan razgovor z gospodom ministrom.

— Naturalno stanovanje ni nagrada za tajništvo. Z uredbo o krajevnih šolskih odborih se je priznala vsem učiteljem kurjava in stanovanje; šolskim upraviteljem še posebej za tajništvo mesečna nagrada 50, oziroma 70 Din. Na posredovanje poslancev se je za Slovenijo uredba izpremenila, da veljajo glede kurjave in stanovanja stari avstrijski zakoni, t. j. pravico do stanovanja imajo le šolski upravitelji, kurjava sploh ne pripada učiteljstvu. Na osnovi te odločbe so izposlovali šol. uprav. v nekaterih srezih, da se jim ne odteguje več stanarina. Stanovanja nimajo brezplačno, ampak za delo, za oskrbo šolskega posloplja. Napačno je sedaj tolačenje, kdor ima stanovanje, nima pravice do tajniške nagrade. Tajniki krajevnih šolskih odborov so vedno dobivali posebej nagrado četudi malenkostno. Šolski upravitelji torej nimajo stanovanja za tajništvo, ampak po avstrijskem zakonu kot del dohodkov. Novi šolski zakon mora na vsak način izenačiti prejemke in pravice učiteljstva. — S.

— Poletne počitnice imajo v vsej državi, v vseh sosednih državah, le nekaj občin mariborske oblasti ne. Ker se je to zgodilo iz politične agitacije, je upanje, da se sedaj zadeva uredi za vso državo enako, ako bo učiteljska organizacija to odločno zahtevala. Pozivamo UJU, da stori svojo dolžnost.

— Strokovni tečaji za učitelje(ice) obrtnih nadaljevalnih šol. Na tehniški srednji šoli v Ljubljani se pričnejo v četrtek 14. februarja t. l. večerni strokovni tečaji za obrtno-nadaljevalne šole. Trajali bodo 8 tednov, t. j. do 20. aprila t. l. Otvorijo se sledeči večerni tečaji: I. Strokovni tečaj za učitelje obrtnih nadaljevalnih šol za stavbne obrte. II. Strokovni tečaj za učitelje obrtno-nadaljevalnih šol za mehaniko-tehniške obrte. III. Strokovni tečaj za krojno risanje za učiteljice ženskih obrtnih šol in obrtno-nadaljevalnih šol. IV. Tečaj za dekorativno risanje za učiteljice na ženskih strokovnih in obrtnih nadaljevalnih šolah. Vsi učitelji in učiteljice, ki so jim tečaji namenjeni, so imeli sestanek na tehniški srednji šoli 14. februarja ob 18. uri, I. nadstropje, učilnica 10, zaradi dogovora glede udeležbe, učil. itd. — Enak tečaj se vrši za vnanje učiteljstvo v počitnicah.

— Važno za prevedene upokojujence. Pri razlikah, pokojninah vdov je vedno treba priložiti prepis dekreta upokojujence. Da se ta prepis olajša, je Učiteljska tiskarna založila tiskovino v latinici z naslovom: Rešenje Ministarstva Prosvete nadležnog po traženju.